

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2277/2023
14.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Миљана Зиндовић, адвокат из ..., против тужених Завода за трансфузију крви Приштина и Републике Србије – Министарство здравља, које заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Лесковцу, ради поништаја решења о отказу уговора о раду и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4025/2022 од 27.01.2023. године, у седници већа одржаној дана 14.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 4025/2022 од 27.01.2023. године у делу става трећег изреке и ставу петом изреке, тако што се **ОДБИЈА** жалба тужене Републике Србије – Министарство здравља и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лесковцу П1 617/20 од 06.04.2022. године у ставу другом односу на тужену Републику Србију; **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лесковцу П1 617/20 од 06.04.2022. године у делу става трећег према туженој Републици Србији – Министарство здравља у делу у којем је обавезана тужена да у име и за рачун тужиље изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање на основице минималне накнаде према закључцима Владе Републике Србије и то ПИО, здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености, РФ ПИО, РФ за здравствено осигурање и НСЗ Филијала Краљево, за период од 01.01. до 30.04.1999. године, за период од 01.01. до 31.12.2003. године и за период од 01.01.2007. године до 31.12.2015. године, по стопама које важе на дан уплате; обавезује тужена Република Србија да солидарно са туженим Заводом за трансфузију крви плати трошкове парничног поступка у износу од 296.404,00 динара и одбија захтев тужене Републике Србије за накнаду трошкова парничног поступка.

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиље у преосталом делу става трећег пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4025/2022 од 27.01.2023. године којим је преиначена пресуда Основног суда у Лесковцу П1 617/20 од 06.04.2022. године и одбијен тужбени захтев тужиље против тужене Републике Србије, Министарства здравља преко досуђене обавезе тужене Републике Србије да у име и за рачун тужиље изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање на основице минималне накнаде према закључцима Владе Републике Србије и то ПИО, здравствено осигурање и осигурање за

случај незапослености, РФ ПИО, РФ за здравствено осигурање и НСЗ Филијала Краљево, за период од 01.01. до 30.04.1999. године, за период од 01.01. до 31.12.2003. године и за период од 01.01.2007. године до 31.12.2015. године, по стопама које важе на дан уплате до траженог износа од 2.036.188,00 динара.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиље изјављена против става другог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4025/2022 од 27.01.2023. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиље изјављена против допунске пресуде Основног суда у Лесковцу П1 617/20 пд 18.10.2022. године

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Република Србија да тужиљи на име трошкова поступка по ревизији исплати износ од 194.755,00 динара у року од 15 дана од пријема писменог отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П1 617/20 од 06.04.2022. године, усвојен је тужбени захтев тужиље и поништено, као незаконито, решење првотуженог Завод за трансфузију крви Приштина о отказу уговора о раду број .../... од 30.12.2015. године (став први изреке). Обавезан је првотужени Завод за трансфузију крви Приштина и друготужена Република Србија – Министарство здравља да тужиљи на име изгубљене зараде због незаконитог отказа уговора о раду за период од 31.12.2015. године до 29.11.2021. године солидарно исплате износ од 605.061,80 динара у појединачним месечним новчаним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате (став други изреке). Обавезани су тужени да тужиљи солидарно изврше уплату неуплаћених, а законом припадајућих доприноса за обавезно социјално осигурање (став трећи изреке). Обавезани су тужени да тужиљи солидарно на име трошкова парничног поступка исплате износ од 176.851,00 динар (став четврти изреке).

Допунском пресудом Основног суда у Лесковцу П1 617/20 од 18.10.2022. године одбијен је део тужбеног захтева од досуђеног износа од 605.061.80 динара до траженог износа од 3.098.048.61 динар из става 2 изреке тужбеног захтева са законском затезном каматом за сваки месец појединачно до коначне осплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 4025/2022 од 27.01.2023. године, потврђена је пресуда Основног суда у Лесковцу П1 617/20 од 06.04.2022. године у ставу првом изреке, као и у ставу другом изреке у односу на туженог Завод за трансфузију крви Приштина, па је жалба у тим деловима одбијена као неоснована (став први изреке). Преиначена је првостепена пресуда у трећем ставу изреке и обавезан тужени Завод за трансфузију крви Приштина да у име и за рачун тужиље изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање на основице минималне накнаде према закључцима Владе Републике Србије и то за ПИО, здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености, РФ ПИО, РФ за здравствено осигурање и НСЗ Филијала Краљево, за период од 01.01. до 30.04.1999. године, за период од 01.01. до 31.12.2003. године и за период од 01.01.2007. године до 31.12.2015. године, по стопама које важе на дан уплате (став други изреке). Преиначена је пресуда у ставу другом, трећем и четвртном изреке у односу на тужену Републику Србију – Министарство здравља, тако што је тужбени захтев тужиље одбијен као неоснован, као и захтев за

накнаду трошкова парничног поступка (став трећи изреке). Преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу четвртог изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени Завод за трансфузију крви Приштина да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 296.404,00 динара (став четврти изреке). Обавезана је тужилца да туженој Републици Србији – Министарство здравља накнади трошкове парничног поступка у износу од 37.500,00 динара (став пети изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију због битних повреде одредаба парничног поступка члан 374. став 2. тачка 2. и 10. ЗПП, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23) – у даљем тексту: ЗПП, Врховни суд је установио да је ревизија тужилце делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Неосновани су наводи ревидента да је другостепени суд одбио да одлучује о захтеву за који је надлежан, нити је одлучено о захтеву о коме је раније правноснажно пресуђено или о коме је раније закључено судско поравнање. Другостепени суд је пропустио да одлучи о захтеву тужилце од досуђене обавезе туженог да уплати доприносе за обавезно социјално осигурање до траженог износа од 2.036.188,00 динара или је пропустио да одлучи о доприносима за период 01.01.2016. године до 30.11.2021. године, али је тужилца пропустила да у року од 15 дана тражи доношење допунске пресуде и тужба се у том делу сматра повученом у смислу одредбе 356. став 3. ЗПП. Нису основани ни ревизијски наводи о повреди поступка из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП јер је пресудом Општинског суда у Приштини П1 196/07 од 09.07.2008. године одлучено о накнади штете због изгубљене зараде за период 01.06.2004. године до 01.06.2007. године, а у овом поступку је тужилца тражила изгубљену зараду за период 31.12.2015. године до 29.11.2021. године, тако да се не може истицати приговор да је одлучено о захтеву о коме је раније правноснажно пресуђено.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је код туженог Завода за трансфузију крви Приштина била у радном односу на неодређено време на пословима ..., на основу уговора о раду од 01.11.1998. године. Решењем туженог број .../... од 30.12.2015. године заснованим на отказном разлогу из члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду тужилца је отказан уговор о раду, те је радни однос престао 31.12.2015. године, уз констатацију да је пре достављања решења исплаћена отпремнина у износу од 179.146,00 динара. Из садржине образложења овог решења произлази да исто има упориште, како у кадровском плану за 2013. и 2014. годину од 22.11.2013. године, којим је за Завод за трансфузију крви Приштина утврђен број од 22 запослена од којих 15 није радно ангажовано, тако и у акту Министарства здравља- Сектор за осигурање од 09.10.2015. године којим је прецизирана потреба утврђивања вишка запослених ради решавања вишегодишњег проблема у погледу кадрове обезбеђености реализације запослених. У образложењу је наведено да та здравствена установа не остварује сопствене приходе, осим прихода по основу уговора закључених са Републичким фондом, те није у могућности да тужилца као запосленој финансира плате на други начин, као и да не може да јој обезбеди премештај на друге послове и рад код

другог послодавца, преквалификацију, доквалификацију, рад са скраћеним радним временом, као и друга права у складу са законом. Ово је категорија која је дефинисана закључком Владе Републике Србије – запослени радно неангажовани. Економске промене нужно су условиле и организационе промене које се огледају у престанку потребе за обављањем послова описане у изреци решења. Осим наведеног на основу чињеничног стања утврђеног од стране првостепеног суда тужени пре престанка радног односа није тужиљи уплатио све припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање за период који је прецизније утврђен путем економско-финансијског вештачења, а на основу кога је утврђена висина штете из члана 191. став 1. до 4. Закона о раду, у складу са којим је тужиља прецизирала тужбени захтев поднеском од 02.03.2022. године. Завод за трансфузију крви Приштина уписан у регистар који се води код Привредног суда у Нишу и није брисан из тог регистра. Првотужени је брисан из плана мреже здравствених установа дана 19.12.2017. године и наведени завод не постоји више као правно лице.

Из овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је решење првотуженог о отказу уговора о раду број .../... од 30.12.2015. године незаконито и поништио га, обавезао тужене да плате накнаду штете због незаконитог отказа уговора о раду за период од 31.12.2015. године до 29.11.2021. године у износу од 605.061,60 динара, и обавезао тужене да плате доприносе за обавезно социјално осигурање. Првостепени суд је сматрао да постоји солидарна одговорност тужених за обавезе Завода за трансфузију крви у Приштини.

Другостепени суд је оценио да је првостепени суд правилном применом материјалног права одлучио о захтеву за поништај решења првотуженог о отказу уговора о раду. Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду у односу на првотуженог утолико што је обавезао првотуженог да плати доприносе за обавезно социјално осигурање за период за који нису плаћени по стопама које важе на дан уплате закључно са 31.12.2015. године и у целости преиначио првостепену пресуду у односу на Републику Србију утолико што је одбио тужбени захтев тужиље према туженој Републици Србији заузимајући правни став да заштиту права из радног односа запослени може остваривати само у односу на свог послодавца. Другостепени суд је заузео становиште да Република Србија није пасивно легитимисана.

По становишту Врховног суда ревизија тужиље је делимично основана.

Изложено правно становиште другостепеног суд о пасивној легитимацији и одговорности тужене Републике Србије није правилно.

Одредбом члана 14. став 1. Закона о стечају („Службени гласник РС“ број 104/2009... 95/2018), поред осталог, прописано је да се стечајни поступак не спроводи ни према правним лицима чији је оснивач Република Србија, Аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из републичког буџета, односно буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Према ставу 3. наведене одредбе, за обавезе правног лица над којим се у складу са ставом 1. тог члана не спроводи стечајни поступак, солидарно одговарају њихови оснивачи.

На основу одредбе члана 16. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“ број 72/11...153/20) на непокретностима у јавној својини које у целини или делимично користе органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, остваривање њихових права и дужности не може се спровести принудним извршењем. Предмет принудног извршења не могу бити ни покретне и непокретне ствари које користе здравствене установе из Плана мреже здравствених установа, осим у случајевима из члана 17.став 2. тог закона на основу Одлуке Владе (став 5)

На основу наведених одредаба, постоји основ одговорности Републике Србије код утврђене чињенице да тужиља има новчано потраживање према Заводу за трансфузију крви у Приштини које не може наплатити, јер је Завод за трансфузију крви у Приштини брисан из плана мреже здравствених установа Уредбом о изменама и допунама Уредбе о плану мреже здравствених установа („Службени гласник“ РС број 111/17 од 11.12.2017. године). Стога, тужена Република одговара за дугове Завода за трансфузију крви у Приштини, чији је била оснивач и о чијем је укидању одлучила, како је правилно закључио првостепени суд.

Висина потраживања тужиље према туженом Заводу за трансфузију крви Приштина, утврђена је у ставу другом изреке првостепене пресуде, која је у том делу потврђена пресудом другостепеног суда и против које није изјављена ревизија. У ставу другом изреке другостепене пресуде одлучено је о захтеву тужиље за уплату доприноса за обавезно социјално осигурање према туженом Заводу за трансфузију крви у Приштини. У том делу правноснажно утврђених потраживања тужиље постоји солидарна одговорност оба тужена. Стога је Врховни суд, преиначио другостепену пресуду одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у делу солидарне одговорности тужених за обавезе Завода за трансфузију крви у Приштини и одлучио о обавези тужене Републике Србије да солидарно сноси са Заводом за трансфузију крви у Приштини, правилно утврђене трошкове парничног поступка у ставу четвртом изреке другостепене пресуде.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни суд је одбио ревизију тужиље у преосталом делу става трећег пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4025/2022 од 27.01.2023. године којим је преиначена пресуда Основног суда у Лесковцу П1 617/20 од 06.04.2022. године и одбијен тужбени захтев тужиље и односу на тужену Републику Србију, Министарство здравља преко досуђене обавезе тужене Републике Србије да у име и за рачун тужиље изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање на основице минималне накнаде према закључцима Владе Републике Србије и то ПИО, здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености, РФ ПИО, РФ за здравствено осигурање и НСЗ Филијала Краљево, за период од 01.01. до 30.04.1999. године, за период од 01.01. до 31.12.2003. године и за период од 01.01.2007. године до 31.12.2015. године, по стопама које важе на дан уплате до траженог износа од 2.036.188,00 динара или за период 01.01.2016.године – 30.12.2021. године. На основу цитираних одредаба Закона о стечају и Закона о јавној својини, Република Србија одговара за дугове Завода за трансфузију крви у Приштини према тужилји. Износ преко досуђеног до 2.036.188,00 динара или за период 01.01.2016.године – 30.12.2021. године није утврђен као дуг Завода за

трансфузију крви у Приштини, јер се у том делу тужба тужиље сматрала повученом, па се не може установити ни одговорност тужене Републике Србије .

Следствено изложеном Врховни суд је на основу члана 414. ЗПП одлучио као у другом ставу изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 4. у вези члана 403. став 1. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужиље изјављена против става другог другостепене пресуде није дозвољена, јер тужиља нема правни интерес да изјави ревизију у том делу, јер је у том делу тужиља успела у спору. Другостепени суд, усвојио је жалбу туженог и одлучио о захтеву тужиље тако што је тужбени захтев тужиље делимично усвојио, а пропустио да одлучи о захтеву тужиље за уплату доприноса до траженог износа од 2.036.188,00 динара или за период 01.01.2016.године – 30.12.2021. године. Међутим, тужиља није тражила доношење допунске пресуде у смислу члана 356.став 1.Закона о парничном поступку у року од 15 дана, па се њен захтев преко досуђених износа за уплату, а до тражених 2.036.188,00 динара или за период 01.01.2016.године – 30.12.2021. годин сматра повученим.

Следствено изложеном, на основу члана 413. ЗППП одлучено је као у ставу трећем изреке пресуде.

Испитујући дозвољеност ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 5. у вези члана 403. став 1. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужиље изјављена против допунске пресуде Основног суда у Лесковцу ПП 617/20 пд 18.10.2022. године није дозвољена, јер тужиља није изјавила жалбу против наведене пресуде. Одредбом члана 403. став 1. ЗПП, прописано је да је ревизија дозвољена против правноснажне пресуде донете у другом степену, а тужиља је ревизију изјавила против допунске пресуде донете у првом степену.

Следствено изложеном, на основу члана 413. ЗПП одлучено је као у ставу четвртом изреке пресуде.

Одлука о трошковима поступка, садржана у петом ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и 154. став 1. ЗПП. Тужиљи су досуђени трошкови састава ревизије 18.000,00 динара и трошкови таксе на ревизију 70.702,00 динара и одлуку о ревизији 106.053,00 динара или укупно 194.755,00 динара. Висина трошкова одређена је према вредности предмета спора, применом Адвокатске и Таксене тарифе.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**